

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Навчально-науковий інститут психології
Кафедра загальної та соціальної психології
СИЛАБУС
навчальної дисципліни «Політична психологія»

Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити ЄКТС
Період викладання	8 семестр
Рівень вищої освіти	Перший
Спеціальність	053 «Психологія»
Освітня програма	Психологія
Викладач	Мазай Лада Юріївна, доктор філософії з психології, старший викладач.
Профайл викладача курсу	https://scholar.google.com/citations?user=RI_C384AAAAJ&hl=uk (Google Scholar) https://orcid.org/0000-0002-9532-5996 (ORCID)
Доступ до матеріалів курсу	https://teams.microsoft.com/l/channel/19%3ACQyssaTeMpUXBPIKh-aSt8DAxDV4_H-Iarms0shUGmc1%40thread.tacv2/General?groupId=605a22af-ea23-4774-bab1-969a4bb6f693
Контактна інформація	l.mazay@donnu.edu.ua

Анотація

Навчальна дисципліна «Політична психологія» досліджує перетин психології та політики, надаючи студентам всебічне розуміння того, як психологічні принципи та процеси впливають на політичну поведінку, прийняття рішень та суспільну динаміку. Курс поєднує теоретичні основи з практичним застосуванням, зосереджуючись на індивідуальному, груповому та системному рівнях аналізу політичної поведінки мас та окремих індивідів.

Програма освітньої компоненти «Політична психологія» представлена збалансованим поєднанням таких форм навчальної діяльності, як: лекції, які спрямовані на ознайомлення здобувачів з ключовими теоріями, методами дослідження та практичними прикладами політичної психології; практичні заняття, що заохочують студентів до поглиблених дискусій, дебатів і критичного аналізу реальних та історичних політичних подій; лабораторні заняття, у ході виконання яких здобувачі мають можливість набути практичного досвіду у галузі політичної психології, зокрема через проведення експериментів, моделювання та аналіз психологічних явищ у політичних умовах.

Зміст навчальної дисципліни розкривають такі ключові теми, як психологічні основи політичної поведінки, співвідношення ідеології, ідентичності та політичної приналежності, психологію лідерства та вплив цього явища на

політичні системи, медійний вплив, психологію пропаганди та формування громадської думки, когнітивні упередження та прийняття рішень у політичному контексті, групову динаміку та колективну дію в соціальних рухах, вирішення конфліктів і ведення переговорів у політичних суперечках, етичні міркування в політичній психології.

Курс призначений для студентів 4 курсу СО Бакалавр спеціальності 053/С4 Психологія, але також підходить для всіх, хто цікавиться психологічними аспектами політичних систем і поведінки. Розуміння політичної психології має важливе значення в сучасному світі, де психологічні знання можуть сприяти більш ефективному управлінню, зменшенню конфліктів і посиленню громадянської активності. Навчальна дисципліна готує здобувачів до кар'єри в психології, політичному консультуванні, державному управлінні та суміжних галузях.

Метою курсу «Політична психологія» є сформувати у студентів всебічне розуміння психологічних механізмів, що лежать в основі політичної поведінки, прийняття рішень і суспільної динаміки, одночасно сприяючи розвитку критичного мислення та етичному усвідомленню в аналізі та вирішенні політичних викликів.

Мету конкретизують такі **дидактичні завдання**:

- 1) здійснити аналіз психологічні механізми, що лежать в основі політичних установок, ідеологій та поведінки;
- 2) вивчити роль емоцій, пізнання та особистості в прийнятті політичних рішень;
- 3) дослідити вплив соціальної динаміки, пропаганди та лідерства на формування громадської думки та політичних рухів;
- 4) сформувати практичні навички вирішення конфліктів, ведення переговорів та прийняття етичних рішень у політичному контексті.

Вивчення дисципліни «Політична психологія» передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

СК 10. Здатність до публічного виступу, захисту і презентації власних досягнень.

СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР 20 Розуміти закономірності функціонування різних соціальних груп, знати засоби впливу на них та модерації конфліктів.

Взаємозв'язок із іншими навчальними дисциплінами. За логіко-структурною схемою підготовки фахівця за ОП «Психологія» (редакція 2021 рік)

освітня компонента «Політична психологія» має взаємозв'язок з навчальною дисципліною «Соціальна психологія», викладання якої здійснюється у 5 та 6 семестрах.

Як самостійна галузь психологічного знання політична психологія має міждисциплінарні зв'язки з загальною, юридичною, соціальною психологією, конфліктологією, політологією, політичною соціологією, філософією політики, політичною антропологією, історією тощо.

Організація та оцінювання навчання визначена «Порядком оцінювання знань здобувачів вищої освіти у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса» та «Положенням про організацію освітньої діяльності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса». Формами поточного і підсумкового контролю знань є виконання тестів, вирішення проблемних завдань, усне та письмове опитування. Усі вони покликані формувати у здобувачів знання про основні категорії політичної психології, уміння та навички аналізувати політичний дискурс, створювати політичний наратив та соціологічні опитування, розуміти поведінку виборця та розпізнавати маніпуляції у політичних промовах, складати психологічний портрет політичних лідерів або громадських діячів.

Залік не є обов'язковими формами підсумкового контролю через можливість здобувачів отримати 100 балів протягом семестру сумарно за усі види навчальної діяльності.

За поточну роботу в семестрі здобувач може отримати 60 балів і ще 40 балів за індивідуальну творчу роботу, яку захищає замість заліку і в сумі загальна максимально можлива кількість балів складає 100. Крім цього, програмою курсу «Політична психологія» передбачено отримання здобувачем протягом часу її викладання додаткових балів, що описано в розділі «Методи контролю і критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти» у цьому силабусі.

Організація навчання за дисципліною відбувається у таких форматах:

- 1) аудиторні заняття (лекції, практичні та лабораторні заняття);
- 2) самостійна робота здобувача під керівництвом викладача за допомогою платформи MS Teams.

Аудиторні заняття реалізуються згідно **календарного плану викладання дисципліни. Конкретні дати відповідають розкладу занять і графіку навчального процесу:**

Календарний план викладання дисципліни ПОЛІТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Тиждень/ дата / години	Тема	Форма проведення заняття	Завдання, години (зразок виконання і вимоги розміщено у каналі дисципліни на платформі MS Teams)	Термін виконанн я (дата і час)	Мах кількіст ь балів
МОДУЛЬ 1. Політична психологія: ключові поняття, концепції та теорії, методологія науки (макс. 35 балів)					
2 тиждень 20.01. – 24.01.25 (6 год)	Тема 1. Політична психологія як самостійна галузь наукового знання	Лекція 1, практичне заняття 1, лабораторне заняття 1.	<i>Обговорення теоретичних питань.</i> Визначення специфіки методології дослідження у політичній психології. Аналіз дослідницьких статей.	До 27.01.25	5 (п.з. 2 бали, л.з. – 3 бали)
3 тиждень 27.01. – 31.01.25 (6 год)	Тема 2. Політика як об'єкт дослідження політичної психології.	Лекція 2, практичне заняття 2, лабораторне заняття 2.	<i>Обговорення теоретичних питань.</i> Конструювання політичного наративу.	До 03.02.25	5
4 тиждень 03.02. – 07.02.25 (6 год)	Тема 3. Політична соціалізація, політична свідомість та культура як взаємообумовлені явища.	Лекція 3, практичне заняття 3, лабораторне заняття 3.	<i>Обговорення теоретичних питань.</i> Аналіз когнітивних упереджень в агітаційних матеріалах, проведення групового експерименту.	До 10.02.25	5
5 тиждень 10.02. – 14.02.25 (6 год)	Тема 4. Специфіка політичної діяльності та психологія громадської думки й електоральної поведінки.	Лекція 4, практичне заняття 4, лабораторне заняття 4.	<i>Обговорення теоретичних питань.</i> Вимірювання громадської думки за допомогою даних соціальних мереж.	До 17.02.25	5

			Аналіз медіа-упередженості. Моделювання поведінки виборця.		
6 тиждень 17.02. – 21.02.25 (6 год)	Тема 5. Явище групи у політичній психології.	Лекція 5, практичне заняття 5, лабораторне заняття 5.	Обговорення теоретичних питань. Аналіз сценарію групового мислення.	До 24.02.25	5
			Модульний контроль 1.		10
МОДУЛЬ 2. Прикладні аспекти політичної психології (макс. 25 балів)					
7-8 тижні 24.02.- 07.03.25 (12 год)	Тема 6. Психологія влади і політичного лідерства.	Лекції 6, 7, практичні заняття 6,7, лабораторні заняття 6,7.	Обговорення теоретичних питань. Аналіз політичної мови та риторики. Створення психологічного профілю політичного лідера. Рольові політичні дебати. Перегляд та обговорення політичних кінострічок і документальних серіалів: Х/ф «Темні часи» (“Darkest Hour”), 2017, Велика Британія. Д/с «Черчилль на війні» (“Churchill at war”), 2024, США. Х/ф «Влада» (Vice), 2018, США.	До 10.03.25	10
9 тиждень 10.03.- 14.03.25 (6 год)	Тема 7. Психологія масової поведінки та національно-етнічних спільнот.	Лекція 8, практичне заняття 8, лабораторне заняття 8.	Обговорення теоретичних питань. Розробка опитувань та анкет щодо політичних настроїв. Аналіз опитування громадської думки.	До 17.03.25	5

			Опрацювання праці З. Фрейда «Психологія мас та людського «Я»». Перегляд та аналіз інтерв'ю К.Г. Юнга «Демонів приваблюють маси» 1945 року.		
10 тиждень 17.03.- 21.03.25 (6 год)	Тема 8. Психологія політичного конфлікту та тероризму	Лекція 9, практичне заняття 9, лабораторне заняття 9.	Обговорення теоретичних питань. Моделювання вирішення політичного конфлікту. Моделювання політичних переговорів. Перегляд та обговорення документальних серіалів: Д/с «Поворотний момент: 11 вересня і війна з тероризмом», 2021, США. Д/с «Поворотний момент: атомна бомба і холодна війна», 2024, США.	До 24.03.25	5
11 тиждень 24.03.- 28.03.25 (6 год)	Тема 9. Політичні технології, психологія політичної маніпуляції та комунікації.	Лекція 10, практичне заняття 10, лабораторне заняття 10.	Обговорення теоретичних питань. Практикум з прийомів пропаганди. Емоції та політичні повідомлення. Етичні дилеми в політичній психології.	До 31.03.25	5
Максимальна кількість балів за поточний контроль					60
Залік у формі виконання індивідуального творчого завдання (ІТЗ)					40

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна «Політична психологія» викладається протягом 8 семестру. Формою підсумкового контролю є залік у вигляді виконання та захисту індивідуального творчого завдання (далі ІТЗ). Протягом семестру здобувач вищої освіти має можливість отримати 100 балів за роботу на практичних та лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, модульний контроль (разом 60 балів) (таблиця 1), а також виконання ІТЗ, що складається з двох частин – самого ІТЗ у формі есе, твору-роздуму, рецензії, іншої форми виконання (наприклад, створення політичної реклами чи мему) (30 балів), презентації та захисту ІТЗ (10 балів). Критерії оцінювання ІТЗ представлені у пункті 3 цього силабусу та таблиці 2. Загальна оцінка визначається як сума балів за усі виконанні види робіт. Здобувачі вищої освіти, які при виконанні завдань використовували ІІІ максимально можуть набрати 1 бал. Схема оцінювання навчальних досягнень представлена у таблиці 3.

1. Оцінювання видів робіт поточного контролю знань.

Таблиця 1.

Критерії оцінювання видів робіт поточного контролю знань здобувачів

Види робіт, що демонструють здобуті здобувачем вищої освіти результати навчання	Критерії оцінювання
Практичні заняття	Максимальний бал – 2 бали. Ієрархія отримання балів передбачає чотири рівні: Високий (2 бали): студент повністю розкриває тему, бере активну участь в обговоренні теоретичних питань, доповнює відповіді одногрупників, висловлює власну думку щодо тих чи тих політичних явищ, робить висновки, використовує правильну термінологію. Середній (1,5 бали): студент частково розкриває тему, бере активну участь в обговоренні теоретичних питань, доповнює відповіді одногрупників, проте не робить власних висновків, вдається до не критичних помилок у вживанні термінології. Достатній (1 бали): студент дає відповідь на одне теоретичне питання, не розкриває повністю тему практичного заняття, робить спорадичні короткі доповнення до відповідей одногрупників, вдається до помилок у вживанні термінології. Низький (0 балів): студент не відповідає на практичному занятті, не бере активної участі в обговоренні теоретичних питань, робить помилки у використанні термінології.
Лабораторні	Максимальний бал – 3 бали. Ієрархія отримання балів передбачає чотири рівні:

заняття	Високий (3 бали): ЛР виконана згідно інструкцій, містить пояснення ходу виконання завдань з аргументованими висновками, виконані завдання самостійної роботи, дотримані терміни виконання. Під час аудиторного заняття здобувач демонструє обізнаність у ході виконання ЛР, впевнено та вільно презентує результати роботи, бере активну участь в обговореннях, дискусіях, ділових іграх, та вправах. Середній (2 бали): ЛР виконана згідно інструкцій, містить пояснення ходу виконання завдань, частково аргументовані висновки, виконані завдання самостійної роботи, дотримано терміни виконання. Під час аудиторного заняття студент демонструє часткову обізнаність у ході виконання ЛР, робить помилки, не досить вільно та впевнено презентує результати роботи. Під час групових дискусій, обговорень, ділових ігор та вправ проявляє пасивність. Достатній (1 бал): ЛР виконана згідно інструкцій, однак із застосуванням технологій штучного інтелекту, містить часткове пояснення ходу виконання роботи, висновки неаргументовані, завдання з самостійної роботи не виконані, терміни виконання завдань прострочені. Під час аудиторного заняття здобувач демонструє часткову обізнаність у ході виконання ЛР, робить помилки, не бере участі в групових обговореннях, дискусіях, ділових іграх та вправах. Низький (0 балів): ЛР виконана частково при цьому відсутні пояснення ходу виконання роботи та які-небудь висновки або ЛР виконана повністю за допомогою штучного інтелекту. Терміни виконання прострочені. Студент не презентує результати роботи на аудиторному занятті, участі в групових обговореннях, дискусіях, ділових іграх та вправах не брав. Виконання завдань самостійної роботи відсутнє.
Модульний контроль	Максимальна кількість балів – 10 балів 0,5 балів за кожну правильну відповідь (20 тестових завдань x 0,5 балів = 10 балів)

2. Політика нарахування додаткових балів.

2.1. Підготовка політінформаційного повідомлення та виступ з ним на початку практичного заняття – за кожне таке повідомлення **1 бал**.

2.2. Виконання завдань з самостійної роботи до практичних занять.

Написання рецензії на кінофільм/документальний серіал, книгу (максимальна оцінка – **3 бали**):

- робота виконана самостійно, автор демонструє оригінальність в аналізі, присутня виразна особиста оцінка, креативність у формулюванні ідей та/або висновків – 1;
- рецензію характеризують чітка, переконлива аргументація, підкріплена прикладами з кінофільму/документального серіалу. Власна позиція виражена і логічно обґрунтована. Текст написаний грамотно з незначними пунктуаційними прогріхами – 1;

- структура рецензії містить вступ (коротка характеристика кінофільму/документального серіалу/твору), основну частину (аналіз сюжету, дійових осіб, порушеної проблематики, основної ідеї) і висновки – 0,5;
- студент переглянув/прочитав кінофільм/документальний серіал/книгу у повному обсязі – 0,5.

Перегляд/прочитання інтерв'ю та написання твору-роздуму (максимальна оцінка – **3 бали**):

- у творі-роздумі здійснений глибокий аналіз основних ідей інтерв'ю з їх осмисленням та рефлексією. Текст демонструє розуміння теми, порушеної в інтерв'ю, при цьому чітко висловлена власна думка, яка гармонійно пов'язана з матеріалом інтерв'ю, та наведено аргументи на її підтримку – 1;
- виклад власних думок у творі є логічним, послідовним, підкріплений конкретними фактами або цитатами з інтерв'ю. Виражена самостійність в аналізі – 1;
- твір добре структурований: є вступ із коротким представленням інтерв'ю, змістовна основна частина з аналізом і висновком із підсумками роздуму – 0,5;
- грамотний, стилістично точний текст із чіткими формулюваннями. Мова відповідає формату твору-роздуму, демонструє багатство словникового запасу – 0,5.

3. Підсумковий контроль – 0-40 балів.

Залік з дисципліни «Політична психологія» передбачає виконання ІТЗ, перша основна частина якого оцінюється максимально у 30 балів та представлена різними варіантами робіт такими, як написанням рефлексивного есе про власну політичну ідентичність/твору-роздуму за підсумками проведення дебатів на політичну тему, створенням реклами політичної кампанії/політичного мему/інфографіки з політичної проблематики, аналізом виступу політичного лідера, проведенням опитування щодо політичних настроїв/експерименту з використанням технологій переконання, здійсненням психологічного аналізу політичної події чи ситуації, оглядом книги чи кінострічки на політичну проблематику з написанням рецензії, психологічним аналізом політичної реклами чи агітації. Друга не обов'язкова частина ІТЗ – це його захист та презентація під час аудиторного заняття, що оцінюється максимально у 10 балів.

Більш детально критерії оцінювання складових ІТЗ описані у пункті 3.1.

3.1. Оцінювання складових індивідуального творчого завдання.

3.1.1. Основна складова ІТЗ.

3.1.1.1. Рефлексивне есе про власну політичну ідентичність.

- чітко висвітлено власні політичні переконання, цінності та приналежність, проаналізовано вплив особистого досвіду, виховання та соціального середовища – 8 балів;

- присутня теоретична обґрунтованість, наприклад, використано теорії соціальної ідентичності або когнітивного упередження – 7 балів;
- текст структурований та логічний, є чіткий поділ на вступ, основну частину та висновок – 5 балів;
- есе написане грамотно, виразно, зі збереженням стилістики жанру – 5 балів;
- робота є оригінальною, можна простежити авторський підхід та самостійність аналізу – 5 балів.

3.1.1.2. Реклама політичної кампанії.

- рекламний макет вирізняється оригінальністю та креативністю дизайну – 8 балів;
- присутнє застосування психологічних прийомів, наприклад, апелювання до емоцій чи актуалізація когнітивних упереджень – 7 балів;
- обрані прийоми впливу чітко та логічно пояснені й аргументовані – 7 балів;
- реклама якісно візуалізована та справляє позитивне загальне враження – 5 балів;
- текст, що супроводжує рекламу є грамотним та чітко структурованим – 3 бали.

3.1.1.3. Аналіз виступу політичного лідера.

- аналіз вирізняється глибиною та аргументованістю, зокрема виявлені риторичні прийоми, психологічні заклики та визначено цільову аудиторію виступу – 10 балів;
- здійснена оцінка ефективності виступу та зроблено обґрунтовані висновки – 7 балів;
- виклад думок структурований та лаконічний, присутній зрозумілий поділ на частини та їхня логічна послідовність – 5 балів;
- в аналізі використані наукові джерела, застосовані основні теорії політичної психології та/або приклади із наукової літератури – 5 балів;
- текст написаний грамотно, зі збереженням наукової стилістики – 3 бали.

3.1.1.4. Опитування щодо політичних настроїв.

- запитання в опитуванні чітко сформульовані, релевантні та обґрунтовані – 8 балів;
- пояснення до запитань і аргументація їхнього використання є логічною і детальною – 7 балів;
- у звіті про результати простежується чіткість оформлення даних і висновків до них – 7 балів;
- робота вирізняється інноваційністю, опитування є оригінальним та креативним – 5 балів;
- виклад матеріалу у звіті є грамотним та структурованим – 3 бали.

3.1.1.5. Психологічний аналіз політичної події/ситуації/руху.

- проаналізовані психологічні аспекти події (групова динаміка, громадська думка тощо) – 10 балів;
- в аналізі використані релевантні наукові джерела – 7 балів;

- у викладі думок і основного матеріалу аналізу характерна чітка структура (вступ, основна частина, висновок) – 5 балів;
- психологічний аналіз вирізняється оригінальністю та авторськими інтерпретаціями подій – 5 балів;
- текст написаний грамотною мовою, а усі висловлені в ньому аргументи чіткі і зрозумілі – 3 бали.

3.1.1.6. Експеримент із застосуванням технік переконання.

- для дизайну експерименту характерними є чіткість та релевантність методології – 8 балів;
- в аналізі результатів присутні логічні висновки, подані основні дані та їхня якісна інтерпретація – 7 балів;
- у роботі використані психологічні концепції та теорії, наявні покликання на фундаментальні наукові дослідження – 7 балів;
- аналіз результатів експерименту, як і вся робота, вирізняються інноваційністю та оригінальністю роздумів автора – 5 балів;
- виклад матеріалу є грамотним та структурованим – 3 бали.

3.1.1.7. Політичний мем.

- створений мем є оригінальним та відповідає актуальній політичній проблематиці – 8 балів;
- робота містить чітке пояснення дизайну та психологічне обґрунтування використаних прийомів/зображення/лексики та ймовірного впливу на аудиторію – 7 балів;
- мем вирізняється оригінальністю та креативністю дизайну – 8 балів;
- пояснення мему написані грамотно та зрозуміло – 7 балів.

3.1.1.8. Огляд книги чи фільму на політичну проблематику.

- аналіз твору/фільму вирізняється глибиною та аргументованістю, здійснена детальна психологічна характеристика персонажів з поясненнями їхньої поведінки та наведеними конкретними цитатами з книги чи прикладами з фільму – 8 балів;
- в аналізі використано теорії та концепції з політичної психології – 7 балів;
- аналіз та висновки в ньому вирізняються унікальністю та оригінальністю – 5 балів;
- виклад матеріалу є послідовним та логічним. Структура тексту відповідає структурі рецензії – 5 балів;
- текст написаний грамотно з виразною та багатомовною лексикою – 5 балів;

3.1.1.9. Психологічний аналіз емоційних закликів у політичній рекламі.

- аналіз політичної реклами вирізняється глибиною та аргументованістю, зокрема визначені емоційні звернення та детальне пояснення їхнього впливу на аудиторію – 10 балів;
- для висновків характерна ґрунтовна аргументація та логічність викладу – 7 балів;
- обрана політична реклама є актуальною для українського суспільства – 5 балів;

- виклад матеріалу психологічного аналізу є послідовним та чітко структурованим – 5 балів;
- текст написаний грамотно з дотриманням наукового стилю – 3 бали.

3.1.1.10. Стратегія вирішення політичного конфлікту.

- стратегія є реалістичною та деталізованою – 10 балів;
- у роботі використані психологічні теорії та релевантні наукові моделі – 7 балів;
- аналіз результатів роботи вирізняється глибиною та аргументованістю – 5 балів;
- завдання виконано креативно, розроблена стратегія вирізняється оригінальністю – 5 балів;
- виклад матеріалу у звіті є грамотним та структурованим – 3 бали.

3.1.1.11. Інфографіка з політичної проблематики.

- для дизайну і візуалізації характерна Якість графіки та інформативність – 10 балів;
- концепція інфографіки є чіткою із зрозумілим поясненням ідеї – 7 балів;
- тема інфографіки є актуальною – 5 балів;
- опис інфографіки характеризується чіткістю, структурованістю та грамотністю викладу матеріалу – 8 балів.

3.1.1.12. Проведення дебатів з політичної проблеми та їхня рефлексія.

- при підготовці аргументів для дебатів здійснений різнобічний аналіз питання – 8 балів;
- рефлексія вирізняється глибиною осмислення досвіду дебатів – 7 балів;
- в аналізі дебатів використані різноманітні психологічні теорії та підходи з царини політичної психології – 8 балів;
- виклад матеріалу у звіті є грамотним та структурованим – 7 балів.

3.1.2. Презентація.

Таблиця 2.

Критерії оцінювання презентації

Критерії оцінювання	0-5 балів	6-9 балів	10 балів
Відповідність матеріалу тематиці та змісту доповіді	Містить близький за тематикою доповіді матеріал але не несе важливої інформативної функції.	Загалом відповідає тематиці ІТЗ і є досить інформативним.	Точно відповідає тематиці ІТЗ, містить важливу інформацію.
Структурованість інформації	Структура подання інформації складна для розуміння.	Можливо простежити певну структуру у поданні інформації.	Має чітку та логічну структуру.
Використання графіків, таблиць, діаграм	Графіки, таблиці та діаграми у презентації відсутні.	Графіки, таблиці і діаграми представлені у роботі, проте суттєво не доповнюють	Графіки, таблиці, діаграми відповідають змісту та розкривають його

		змісту.	сутність.
Наявність покликань на використанні інформаційні джерела	Немає покликань на використанні джерела.	Інформаційні джерела не повністю представлені або не усі правильно оформлені.	Оформлення покликань на інформаційні джерела є правильним.
Читабельність тексту, наочність	Естетичний вигляд презентації незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення).	Естетичний вигляд дещо псує недостатньо чітка структура розміщення інформації, не зовсім є доречною графіка оформлення	Розмір тексту легко сприймати, представлення інформації на слайдах є чітким.
Відповідність дизайну змісту роботи, єдність стилю в оформленні різних частин презентації	Дизайн зовсім не відповідає тематиці ІТЗ, а інколи іде всупереч загальному змісту.	Дизайн не суперечить загальному змісту ІТЗ	Гармонійне поєднання дизайну презентації з темою та ідеєю ІТЗ.

Таблиця 3.

Схема оцінювання результатів навчальних досягнень

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
0-59	FX	незадовільно	не зараховано
Є незараховані практичні роботи/ самостійна робота, або поточний контроль у семестрі оцінений менше 20 балів			Не допущено

Питання, винесені для самостійної роботи

№	Тема	Кількість годин
1.	Тема 3. Психологія політичної свідомості (самостійна робота до лабораторного заняття).	10
2.	Тема 6. Психологія влади і політичного лідерства. (самостійна робота до двох практичних та одного лабораторного заняття)	14
2.	Тема 7. Психологія масової поведінки та національно-етнічних спільнот (самостійна робота до практичного і лабораторного занять)	10
3.	Тема 8. Психологія політичного конфлікту та тероризму. (самостійна робота до практичного заняття)	16
4.	Тема 9. Політичні технології, психологія політичної маніпуляції та комунікації (самостійна робота до лабораторного заняття)	4
5.	Виконання ІТЗ	6
Загалом		60

Приклад індивідуально-дослідних завдань

1. Рефлексивне есе про власну політичну ідентичність. Суть завдання: напишіть есе на 3-5 сторінок, у якому розкажіть про свої політичні переконання, цінності та приналежність (до якої політичної ідеології себе відносите та чому?). Проаналізуйте, як ваше виховання, соціальне середовище та особистий досвід сформували вашу політичну ідентичність. У ході написання есе послуговуйтеся теоріями соціальної ідентичності та/або когнітивного упередження

2. Політичний мем. Суть завдання: створіть мем, присвячений поточній політичній темі. Надайте пояснення психологічних принципів вашого дизайну на 2-3 сторінки друкованого тексту. **УВАГА! Вже існуючі мему взяті з просторів Інтернету не оцінюються**

3. Реклама політичної кампанії. Суть завдання: розробіть макет реклами політичної кампанії (відео, плакат або інший цифровий формат). Зосередьтеся на зверненні до конкретних емоцій або когнітивних упереджень. Додайте до роботи пояснення застосованих прийомів впливу та їх психологічне обґрунтування

Політика щодо термінів виконання та перескладання.

Завдання до практичного заняття з кожної теми регламентуються силабусом та виконуються, протягом тижня до наступного практичного заняття (за розкладом), за невчасне виконання кількість балів зменшується на 25 % за кожен повний тиждень затримки.

Пропущені практичні заняття мають бути відпрацьовані під час проведення індивідуальних консультацій викладачем (згідно затвердженого графіка) у повному обсязі (не більше одного пропущеного заняття протягом однієї консультації).

Здобувачі, які навчаються за індивідуальним графіком повинні здавати завдання відповідно до узгодженого графіку очно, або за допомогою Microsoft Teams, Outlook, Moodle щотижня, під час проведення індивідуальних консультацій викладачем (згідно затвердженого графіка).

Усі пропущені завдання, які передують написанню модульної роботи повинні бути відпрацьовані до його проведення модуля. Пропущені завдання після проведення модульного контролю, повинні бути відпрацьовані до 15 тижня (згідно календарного плану).

Дотримання вимог академічної доброчесності

Згідно Закону України «Про освіту» академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); покликання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Основні засади дотримання академічної доброчесності у Донецькому національному університеті імені Василя Стуса відображено за покликанням <https://drive.google.com/drive/folders/1pbDJWc1Rgz0x-rwRTLLeunp-WuJ7i7Nv>; <https://www.donnu.edu.ua/uk/komisiya-z-pitan-akademichnoyi-dobrochesnosti-ta-korporativnoyi-etiki/>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна література:

1. Білецька Т. В., Купчишина В. Ч. Політична психологія : навчально-методичний посібник. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2022. 184 с.
2. Бульбенюк С. (2009) Специфіка здійснення досліджень у царині політичної психології. *Сучасна українська політика: зб. наук. пр.* / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, Київ, С. 130-137. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26554/18-Bulbenyuk.pdf?sequence=1>

3. Бульбенюк, С. С. Соціопсихологічна природа політичної влади: монографія. Київ: КНЕУ, 2013. 215с.
4. Вагіна О. М. Політична етика: навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Політологія» освітньо-професійних програм «Політологія» та «Міжнародна політика і політика національної безпеки». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 150 с.
5. Головатий М. Ф. Політична психологія: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ: МАУП, 2006. 400 с.
6. Козирєв М. П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.
7. Найвідоміші промови про права людини. Центр громадянських свобод, Правозахисний порядок денний за підтримки Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) та Міністерства закордонних справ Данії.
8. Фройд З. Невдоволення культурою. Про психоаналіз. Психо-аналітичні етюди. Психологія мас та аналіз людського «Я» / Зигмунд Фройд; пер. Є. М. Тарнавського; худож.-оформлювач О. А. Гугалова-Мешкова. Харків: Фо ліо, 2022. 348 с. (Зарубіж. авт. зібрання).
9. David Patrick Houghton. Political Psychology: situations, individuals, and cases. Routledge Taylor & Francis Group, New York and London, 2009. 293 p.
10. Martha Cottam, Beth Dietz-Uhler, Elena Mastors, Thomas Preston. Introduction to Political Psychology. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers Mahwah, New Jersey, London, 2004. 361 p.

Допоміжна література:

1. Вінков В. Ідентичність українця в умовах війни: особливості переживання загроз. *Проблеми політичної психології*. Випуск 14 (28)., Том 14., 2023. С. 79-92. <https://doi.org/10.33120/popp-Vol14-Year2023-140>
2. Горностай П.П. Колективна травма як проблема соціальної та політичної психології. *Проблеми політичної психології*. Вип. 7 (21), 2018. С.54-68.
3. Горностай, П. (2021). Травма жертви і травма агресора у міжгрупових конфліктах. *Проблеми політичної психології*, 24(1), 114-133. <https://doi.org/10.33120/popp-Vol24-Year2021-68>
4. Жадан І. Регіональні особливості структурування політичної ідентичності студентської молоді. *Проблеми політичної психології*. Випуск 14 (28)., Том 14., 2023. С. 122-134 <https://doi.org/10.33120/popp-Vol14-Year2023-143>
5. Лепська К.С. Роль конвергентних медіа у формуванні громадської думки. *Матеріали VIII Всеукраїнської наукової конференції молодих вчених, аспірантів та магістрантів «Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір» (Київ, 7 листопада 2024)*. С. 91-93.

6. Лещенко Г. Політичний наратив у епоху пост-правди. *Соціальні та гуманітарні технології: філософсько-освітній аспект: Матеріали X міжнародної науково-теоретичної конференції (21-22 березня 2024 р., м. Черкаси)*. Черкаси: ЧДТУ, 2024. С. 66-67.
7. Лосєва І.В. Політична полеміка як жанр, наратив, дискурс. *Лінгвістика* №3 (27), Ч.ІІ, 2012. С. 144-151.
8. Макарчук О. Медіа-дискурс політичних сил радикального спрямування: український наратив в європейському контексті. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2017. Випуск 14, с. 157-161.
9. Огієнко В.І. Історична травма Голодомору: проблема, гіпотеза та методологія дослідження. *Національна та історична пам'ять*. 2013. С.145-156.
- 10.Павлушенко О., Мазай Л. Персуазивність політичної промови як інструмент боротьби за міжнародну безпеку. *Наукові записки. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2022. Випуск 34. С. 51-59. DOI: 10.31652/2521-1307-2022-34-51-59
- 11.Паніотто В. Методи опитувань в Україні: історія та сучасні проблеми. *Методологія і методи соціол. дослідж. в Україні: історія і сучасні пробл.* Київ, 2017. С. 12-28. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5fa9c433-3e47-4648-802d-1361c01ff5d2/content>
- 12.Пашина Н. Етномовний чинник політичної ідентичності в Донбасі. *Політичний менеджмент* №1, 2005. С.24-34.
- 13.Політологія: Підручник. Вид.3-є, перероблене, допов-нене / за ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. Київ: Видав-ничий центр «Академія», 2006. С.350-361.
- 14.Почепцов Г. Наратив як інструментарій: від літературознавства до боротьби з тероризмом. *Політичний менеджмент* №4, 2008. С. 3-11.
- 15.Ратушна Т.О. Фейки як маніпулятивна технологія формування громадської думки. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. Випуск 29, 2021. С. 71-76. DOI: <https://doi.org/10.32837/apfs.v0i29.963>
- 16.Рудик М. Вплив соціальних медіа на формування громадської думки. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2020. Випуск 48. С. 198-206. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2020.48.10560>
- 17.Суший, О. (2022). Методологічні засади психологічного забезпечення соціального прогнозування. *Проблеми політичної психології*, 12(26), 123-137. <https://doi.org/10.33120/popp-Vol26-Year2022-117>
- 18.Чуніхіна С.Л. Етичні засади діяльності політичного психолога. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*, (3), 125-130. <https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2021.3.24>

19. Яцимирська М. Сучасний медіатекст: політичні наративи, смисли і сенси, емоційні маркери. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2022. Випуск 51. С. 216-224.
20. M. Callegaro, L. Manfreda, V. Vehovar. *Web Survey Methodology*. London, 2015

Інтернет-інформаційні ресурси

1. English Speech (YouTube-канал з промовами відомих людей)
<https://www.youtube.com/@EnglishSpeeches>
2. Культурний проект https://www.youtube.com/@culturalproject_ua/videos
3. Разумков центр <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia>
4. Соціологічна група «Рейтинг» <https://ratinggroup.ua/>
5. Міністерство молоді та спорту України: соціологічні дослідження
<https://mms.gov.ua/molodizhna-politika/baza-doslidzen/sociologichni-doslidzhennya>
6. Київський міжнародний інститут соціології (KMIC)
<https://www.kiis.com.ua/?cat=reports&lang=ukr>
7. CoggiCon (YouTube-канал з аналізу політичних наративів)
<https://www.youtube.com/@CoggiCon>
8. Національна академія наук України (YouTube-канал)
<https://www.youtube.com/@nasofukraine9679/videos>
9. Віталій Портників <https://www.youtube.com/@portnikov>

Викладач

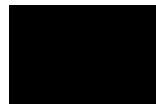
Лада МАЗАЙ

В. о. завідувача кафедри
загальної та соціальної психології

Наталія КОРОЛЬОВА

Гарант освітньої програми

Наталія ШЕЛЬ

В. о. директора навчально-наукового
інституту психології

Вікторія ОВЕРЧУК